

Ljubljana, 20. maj 2022

***Spoštovana predsednica Državnega zbora, gospa mag. Urška Klakočar Zupančič.
Spoštovani najverjetnejši kandidat za mandatarja Vlade Republike Slovenije, gospod dr. Robert Golob.
Spoštovane poslanke in spoštovani poslanci.***

Dovolite nam, da vam v imenu gospodarstva, v imenu članic in članov poslovne skupnosti Ameriške gospodarske zbornice v Sloveniji - AmCham Slovenija, ki si je za svoje vodilo zadala kulturo dialoga, **čestitamo** za izvolitev v Državni zbor Republike Slovenije, za prevzem pomembne vloge za razvoj Slovenije in **za zaupanje državljanek in državljanov**.

Vaše delo in razvoj države bodo zagotovo zaznamovale smernice nove koalicijske pogodbe. Želimo si, da Slovenija še naprej ostane ambiciozna, razvojno naravnana država, ki se bo uvrščala med najbolj varne države z visoko kvaliteto življenja z vsem dostopnim brezplačnim šolstvom in javnim zdravstvom. Brez močnega gospodarstva pa to ne bo mogoče. Pozdravljamo usmeritev v zeleni in digitalni prehod, poudarek na okoljskih, socialnih in upravljavskih (ESG) načelih ter ničelno toleranco do korupcije. Poleg tega pa kličemo k predvidljivem poslovnem okolju, da Slovenija v domači in mednarodni gospodarski skupnosti ohrani ugled verodostojne in stabilne države.

Za pozitivne spremembe je potreben **odprt, kulturn in konstruktiven dialog** med vsemi akterji – politiko (koalicijo in opozicijo), gospodarstvom, znanostjo in civilno družbo. V luči nove koalicijske pogodbe pozdravljamo pobudo k sodelovanju oblasti in javnosti oz. civilne družbe, pogrešamo pa omembo gospodarstva kot pomembnega partnerja in deležnika za razvoj.

Kot ključne tematike za kakovost bivanja in poslovanja naša poslovna skupnost, v kateri so vključena praviloma slovenska in mednarodna podjetja, ki omogočajo zaposlitve z visoko dodano vrednostjo in ESG načeli, prepoznava: **zdravje, znanje, mednarodna konkurenčnost, trajnost ter meritokracija in transparentnost**. Poleg naslavljanja izzivov dobaviteljskih verig, primanjkljaja virov, predvsem energetskih, opozarjamo na nujno sprejetje najpomembnejših reform, kamor sodita zdravstvena in pokojninska reforma, ki sta pomembni dolgoročni spremembi in je zato potreben širok konsenz in zaupanje.

Pozdravljamo številne namere zapisane v koalicijski pogodbi, sploh tiste povezane s trajnostjo in zelenim prehodom ter na znanju temelječi družbi, želimo pa osvetliti **področja, ki so zelo pomembna za razvojno naravnano gospodarstvo** in jih pogrešamo ali pa so nejasna. Nanje so nas opozorili naše članice in člani, podjetniki in podjetja.

Davčna politika, ohranitev Zakona o dohodnini in uvedba socialno-razvojne kapice in predvidljivo davčno okolje

Gospodarstveniki in davčna stroka že vrsto let pozivamo k **uvedbi socialno-razvojne kapice** na prispevke za pokojninsko in zdravstveno zavarovanje. Menimo, da je to potrebna investicija Slovenije, če želimo (p)ostati država, v kateri bodo naša podjetja lahko razvijala vrhunske izdelke in storitve, omogočala mladim, da ostanejo in ustvarjajo v domovini ter da bodo mednarodna podjetja odpirala razvojne centre in delovna mesta z visoko dodano vrednostjo. Pred kratkim sprejet Zakon o dohodnini je bil pomemben signal, da si podjetij, ki imajo dolgoročen namen vlaganja in odpiranja delovnih mest v Sloveniji, želimo. Vsekakor upamo, da bo ta zakon ostal, še več, da bo nadgrajen s socialno-razvojno kapico. Nenazadnje gre pri zneskovni meji, pri kateri se prispevki ne plačujejo več (socialno-razvojni

kapici), tudi za pravičnost, saj v Sloveniji velja maksimalni znesek pokojnine, ni pa določena maksimalna višina prispevkov, ki se plačujejo za pokojninsko zavarovanje.

Nejasne najave o progresivnem obdavčevanju prav tako prinašajo veliko več dvoma kot koristi, vsekakor pa upamo, da ne bodo pomenile umik zasebnega kapitala iz Slovenije. Predvidljivo davčno okolje je eden od temeljev za dobro delovanje države in družbe.

Reforma zdravstvenega sistema

Vsi se zavedamo, da je **reforma slovenskega zdravstvenega sistema nujno potrebna**. Podpiramo javni zdravstveni sistem, ki vključuje mrežo državnih in zasebnih (koncesionarjev) izvajalcev, saj bomo le tako lahko zagotovili boljšo dostopnost vsem. Staranje prebivalstva zahteva vedno več sredstev v zdravstveni blagajni, zato je financiranje zgolj iz socialnih prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje premalo, in krije le nabor osnovnega zdravstvenega zavarovanja, razliko pa pokrijemo iz dopolnilnega zavarovanja. Ukinitve tega zavarovanja in zgolj dvig financiranja iz socialnih prispevkov, po našem mnenju, ne bosta prinesla rešitve in bosta le dodatno obremenila gospodarstvo ter zmanjšala konkurenčnost. V AmCham Slovenija učinkovito zdravstvo vidimo kot celoto, sestavljeno iz petih delov: nove tehnologije in digitalizacija zdravstva, na vrednosti temelječe zdravstvo, stabilno financiranje zdravstva, sodobna infrastruktura in oprema ter korporativno upravljanje in kompetentni kadri v zdravstvu. Pandemija je žal pokazala zastarelo zdravstveno infrastrukturo, nezanesljiv seznam dolgih čakalnih vrst in kadrovske težave, ter izpostavila še večjo potrebo po novih, sodobnih pristopih zdravljenja, ki omogočajo optimalen rezultat za pacienta. Prav tako pa tudi razumevanje podatkov in njihovo smiselno uporabo ter dialog tako z zdravstvenimi delavci, stroko in industrijo.

Pokojninska reforma

Izdatki, povezani s pokojninami v Sloveniji, že danes zajemajo 12 % BDP, po projekciji EU pa se bodo do leta 2070 povečali za dodatnih 6 odstotnih točk BDP. To povečanje bo resno ogrozilo stabilnost javnih financ.

Slovenija ima po zasnovi sodoben **tristebni pokojninski sistem**: poleg prvega javnega stebra sta že 20 let vzpostavljena še drugi in tretji pokojninski steber, tj. prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje. Danes je v dodatno pokojninsko varčevanje vključenih le polovica delovno aktivnih, zato predlagamo dodatne spodbude in dialog z vsemi deležniki o vključitvi vseh zaposlenih, saj se bodo le na ta način lahko izognili slabi ekonomski situaciji v starosti. Na drugi strani pa je takšna oblika varčevanja tudi investiranje v Slovenijo, saj se ta **sredstva vlagajo nazaj v gospodarstvo in pomembno prispevajo k razvoju slovenskega kapitalskega trga**.

Debirokratizacija ter ohranjanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva

V koalicijski pogodbi pogrešamo določila in konkretne ukrepe, ki bi vodila v debirokratizacijo in s tem večjo konkurenčnost okolja. Le tako bo slovensko izvozno naravnano gospodarstvo lahko konkurenčno na globalnem trgu. Ponovno opozarjamo kako ključno za kakovostne investicije je predvidljivo in stabilno poslovno okolje, ki zagotavlja pravno varnost in transparentnost ter odpravlja nepotrebne administrativne ovire. V koalicijski pogodbi pogrešamo ambiciozen načrt opolnomočenja regulatorjev ter upravnih organov, ki bi gospodarstvo ne le nadzirali, pač pa bi mu nudili tudi potrebno podporo in usmeritve pri izvajanju projektov ter poslovanju. Vsi skupaj bi se morali zavzemati za odpravljanje vse tistih ovir, ki v ničemer ne prispevajo k ohranjanju visokih standardov varstva dobrin in civilizacijskih pridobitev, vendar le bistveno slabijo položaj naših podjetij na globalnih trgih.

Slovenija, družba znanja – izobraževalni programi, uvedba informatike kot obvezni predmet v osnovne in srednje šole in povečanje števila IKT strokovnjakov

Zelo pozdravljamo prizadevanja in določila, da bo Slovenija na znanju temelječa družba in večji povezanosti znanosti in gospodarstva. Ob tem pa opozarjamo na znano dejstvo, da se Slovenija in Evropa v zadnjih letih srečujeta z velikim pomanjkanjem kadrov, pereč problem je pomanjkanje IKT strokovnjakov. Slovenija bo do leta 2030 potrebovala 5.000 novih IKT strokovnjakov vsako leto, kar pa samo z diplomanti s tega področja ne bo mogla doseči (diplomantov je 1.100 letno). V tej smeri smo v AmCham Slovenija skupaj s strokovnjaki z različnih področij pripravili **18 ukrepov za več IKT strokovnjakov za slovensko gospodarstvo**, med katerimi predlagamo tudi uvedbo obveznega predmeta računalništva in informatike v osnovne in srednje šole. Obenem pa naj bodo digitalne veščine del programov vseh predmetov. Poudarjamo, da s šolskimi programi, ki ne zajemajo novih znanj in kompetenc, naše otroke in mlade postavljamo v podrejen položaj ne le pri vrstnikih iz najbolj razvitih držav temveč tudi držav v soseščini.

Spodbudno okolje za mlade

Za gospodarstvo bo eden ključnih izzivov zmožnost pridobivanja talentov in delovne sile. V bitki za talente, ki jo naslavlja osnutek koalicijske pogodbe in jo vidimo kot spodbudo in vizijo, da Slovenija postane država za talente, ne gre pozabiti, da so med pogoji za kroženje možganov, privabljanje Slovencev nazaj in spodbujanje digitalnega nomadstva tudi ugodno davčno okolje, zato v Snežni kepi, think-tanku mladih, ki deluje v sklopu AmCham Slovenija, spodbujamo razmislek o davčni razbremenitvi mladih z začasnim prehodom v nižji davčni razred med 25. in 35. letom ali pa z davčnimi olajšavami za selitev v Slovenijo. Kot obliko nagrajevanja in motiviranja spodbujamo tudi solastništvo zaposlenih v podjetju, pri tem pa predvsem opozarjamo na to, naj gre s strani države pri tem predvsem za davčne spodbude za opcije in nagrade v delnicah in ne zamejevanje samostojne podjetniške pobude. **Za mlade sta za vrnitev v Slovenijo ključna tudi zdrava klima in odnosi ter možnost napredovanja, zato je načelo meritokracije ključno tudi v bitki za talente.**

Ukrepe za spodbujanje sodelovanja med znanostjo in gospodarstvom

V AmCham Slovenija spodbujamo komercializacijo znanja iz univerzitetnega okolja v gospodarstvo. Še do nedavnega je bila možnost, da raziskovalne institucije postanejo solastniki odcepljenih podjetij, kot je to praksa najboljših univerz na svetu (za primer izpostavljam Stanford, Harvard in Cambridge), okrnjena. S pred kratkim sprejetim Zakonom o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti se je vzbudil zagon in upanje na izgradnjo na znanju temelječe ekonomije. Kljub temu pa je slovenski sistem v podrejenem položaju v primerjavi z razvitimi zahodnimi podjetniškimi ekosistemi. Te ovire so, med drugim, v obliki visoko obdavčenih plač za visoko izobražene kadre, pomanjkanju tveganega kapitala (ki med drugim zajema tudi skupine posameznikov-investitorjev, kot so na primer uspešni podjetniki) ter manjkajoča infrastruktura znanstvenih parkov.

Vsekakor na področju akademskega podjetništva potrebuje novo, manj rigidno zakonodajo, ki bo sledila najuspešnejšim univerzam po svetu ali pa jih po dobrih pogojih celo presejala. Veseli smo, da je v koalicijski pogodbi najavljeno mnogo teh pogojev, v obliki zakonov in olajšav. Slovenci smo, nenazadnje, narod inovatorjev in okolje mora biti prilagojeno temu, da najbolj nadarjene posameznike, podjetnike in raziskovalce ustrezno podpre.

Digitalno gospodarstvo in digitalizacija države

Večkrat smo omenili digitalizacijo in digitalne tehnologije, veseli nas, da je v koalicijski pogodbi prepoznana kot pomembno področje, ki lahko bistveno pospeši zeleni prehod in omogoči višjo

kakovost življenja vseh državljanek in državljanov. **Digitalno gospodarstvo prinaša izjemne priložnosti za države kot je Slovenija. Prvič v zgodovini lahko z agilnim pristopom in znanjem tekmujejo z največjimi in postanemo referenčna država.** V gospodarstvu si želimo, da se dobre prakse katerekoli vlade v 30 letni zgodovini nadaljujejo. Kot primer naj navedemo Strateški svet za digitalizacijo, ki je bil popolnoma apolitičen in je vključeval več kot 60 strokovnjakov iz številnih področji, med njimi je bilo tudi več vidnih članov AmCham Slovenija. V slabem letu dni so pripravili in predstavili dva paketa ukrepov, ki sestavlja 65 praktičnih rešitev na naslednjih področjih: javna uprava in digitalna družba; gospodarstvo in podjetniško okolje; nove tehnologije; izobraževanje; zdravstvo; digitalna diplomacija in zelene tehnologije. Menimo, da je smiselno, da se dobre pobude v korist družbe nadaljujejo in da ne zamrejo le zato, ker se postavi t.i. učinek »not invented here«. Prepričani smo, da bo moder voditelj iz vrst gospodarstva vsekakor prepoznal pomen sodelovanja in vključevanja stroke.

Ne bomo skrivali, da so nekatera določila koalicijske pogodbe v gospodarstvu povzročila razmislek o tem ali je Slovenija okolje, kjer bo mogoč razvoj, prav tako tudi v nekatere mednarodne korporacije vnesle dvom glede širjenja ali ohranjanja svoje prisotnosti. Menimo, da so nekatera določila zapisana bolj kot želja in ne načrt. Vsekakor si želimo, da bodo vsi ukrepi in zakoni sprejeti premišljeno in da bodo preučene vse posledice, tako finančne kot tudi družbeno koristne. Hkrati si želimo sodelovanje in bomo veseli, če boste v nas videli partnerje za razvoj in oblikovanje okolja z večjo blaginjo za državljanke in državljanke Slovenije.

Povzetke predlogov AmCham Komisij posredujemo na povezavi [POUDARKI ZAGOVORNIŠTVA AMCHAM SLOVENIJA](#). Vsaka od osmih delovnih komisij pa ima tudi poglobljen dokument in konkretne predloge, ki vam jih bomo veseljem podali v presojo in uporabo.

S prijaznimi pozdravi smo vedno na voljo za sodelovanje,

Poslovna skupnost AmCham Slovenija

AmCham Slovenia
KOMISIJA ZA
ZDRAVSTVO IN
KAKOVOST BIVANJA

AmCham Slovenia
KOMISIJA ZA
INTELEKTUALNO
LASTNINO

AmCham Slovenia
FINANČNA
KOMISIJA

AmCham Slovenia
KOMISIJA ZA
KORPORATIVNO ETIKO
IN TRANSPARENTNOST

AmCham Slovenia
KOMISIJA ZA
SPODBUJANJE
INVESTICIJ

AmCham Slovenia
KOMISIJA ZA
TRAJNOSTNO RAST

AmCham Slovenia
KOMISIJA ZA
PRIHODNOST DELA
IN IZOBRAŽEVANJA

AmCham Slovenia
KOMISIJA
PRIPRAVLJENI
NA PRIHODNOST

Več o AmCham Slovenija:

[AmCham Slovenija](#) je poslovna skupnost, ki združuje več kot 400 podjetij, ki skupaj zaposlujejo okoli 70.000 ljudi in letno ustvarijo več kot 16 milijard evrov prihodkov. Smo ena najdejavnih in najbolj raznolikih mednarodnih poslovnih skupnosti v Sloveniji, ki združuje ameriška podjetja, ki poslujejo v Sloveniji, mednarodna podjetja z lastniki v več kot 15 državah sveta, in slovenska podjetja, ki delujejo izključno v Sloveniji ali pa so vpeta v mednarodno gospodarstvo. AmCham Slovenija vodi tudi sedež organizacije AmChams in Europe, ki združuje 46 AmChamov iz 44 evropskih in vzhodno-azijskih držav.

V okviru AmCham Slovenija si prizadevamo za izboljšanje poslovnega in življenjskega okolja v Sloveniji. V sklopu našega zagovorništva deluje osem AmCham delovnih komisij, v katerih deluje več kot 320 strokovnjakov na svojem področju, predstavnikov podjetij naših članov. Z razvejano mrežo članov iz različnih panog povezujemo znanje in delujemo kot glas slovenskih in mednarodnih podjetij, skupaj pa si želimo delovati za dobro Slovenije.